

[Grete Mølbak Frederiksen.]

kunne have ønsket ændret, lagt til side i tillid til, at den ajourføring, der fandt sted, ville efterfølges af en grundigere revision i samlingen 1948—49. I stedet for foreslås det nu, at revisionsbestemmelsen ophæves, medens man fra skolerens side har peget på en række forhold, som man gerne ser ændret, når loven skal tages op til revision.

Det kan vist ikke være hverken den højtærede undervisningsminister eller dette tings medlemmer ubekendt, at de skoler, som loven omhandler, er inde i en periode, hvor der for adskillige af dem er fare for, at de kan blive nødt til at give op. Den danske folkehøjskole med dens forgreninger har betydet og betyder uhyre meget i vort folkeliv. Vi kan efter min mening ikke overfor disse skolars talsmænd nøjes med at indrømme dem en brøkdel af det, de har ønsket at få ændret, og dermed lade sagen falde. Der er mange ting, som skolerens repræsentanter vil ønske at få lejlighed til at tale med om, før løftet om en endelig revision bliver skrinlagt.

Selvom man i hovedsagen er enig i, at loven er nogenlunde tilfredsstillende, er der dog væsentlige ændringer, som man kunne ønske sig, ikke mindst under hensyn til, at det stadig er vanskeligt for mange af skolerne, ikke mindst for de såkaldte små skoler, at klare kampen. Man har for det første ønsket, at den sum, som indgår i tilskuddet til dækning af vedligeholdelsesudgifter, bliver beregnet på en måde, der er rimeligere i forhold til de stadig stigende udgifter, som vedligeholdelsen medfører. Dette ønske har undervisningsministeren fundet rimeligt og villet efterkomme derved, at man søger hjemmel på finansloven for, at beløbet forhøjes i forhold til prisudviklingen. I bemærkningerne er der foreslået $\frac{1}{2}$ pct. eller 120 000 kr. Jeg tror dog, at dette næppe vil betyde nogen større støtte for den enkelte skole.

For det andet vil skolerne gerne have mulighed for at få statslån også til tilbygning og modernisering af de bestående skoler. Dels kan skolerne meget vanskeligt blive tidssvarende, hvis de selv skal afholde udgifterne til modernisering, dels må det vel i en bygge- og materialsituation som den, vi er inde i, være ønskeligt, at de skoler, der er, bliver udnyttet og gjort brugbare i så vid udstrækning som muligt, da det er næsten umuligt at bygge nye skoler. Og for de statslån, som man gerne vil have mulighed for at få, såvel som for dem, der allerede står i skolerne, ønsker man renten sænket fra 4 pct. og velsagtens ned til 2

pct., ud fra den betragtning, at staten i andre tilfælde nøjes med en rente på 2 pct. Det vil man mene er rigtigt, bl. a. med den begrundelse, at der her er tale om et kulturelt arbejde, som det vil være rimeligt at støtte ved at indrømme en lavere rente.

For det tredje ville man gerne have fastslået lovhjemmel for at dispensere fra bestemmelserne om årselevantallet. Der findes enkelte skoler — een er gået ind, en anden, Fjordvang, er nylig begyndt —, som arbejder under en noget anden form end de andre højskoler, og som ikke har noget ønske om at nå op på et så højt elevantal som det foreskrevne for årselever, og der findes skoler, som på deres egn kan gøre et arbejde, som nok kan holdes gående, selvom elevantallet ikke når op på de 10 eller 15 årselever. Og ikke mindst for de små skoler er det af meget stor betydning for den egn, hvori de ligger, at de bliver holdt igang. De er et centrum for egnens folkelige og åndelige liv, og der skulle nødig være ret mange, der på grund af et noget for stift anlagt årselevtal bliver nødt til at give op.

Personlig er jeg af den opfattelse — noget, der også er givet udtryk for i bemærkningerne —, at et 4—5—6 måneders højskoleophold er mere værdifuldt end et kortere ophold på 3 måneder. Når man fra skolerens side — og jeg tror ellers nok, de deler denne betragtning — har ønsket, at der skal være mulighed for at få anerkendt også 3 måneders skole om vinteren, er det, fordi man jo må erkende, at der stadig er altfor store kredse i vort folk, som står fremmede overfor højskolen; og hvis det, at der kun skulle bruges 3 måneder til højskoleophold, kunne være medvirkende til, at f. eks. arbejdere og andre byboer i langt større udstrækning kom på skole, ville det være af stor værdi. Denne tanke bliver bl. a. støttet af forstander Gammelgaard, Roskilde arbejderhøjskole, der mener, at han lettere ville kunne fylde en skole 2 gange 3 måneder end 1 gang 6 måneder om vinteren.

Endelig er der til sidst en del spørgsmål vedrørende lønningerne, som man gerne så ændrede og forbedrede. Der findes på nogle af skolerne — det må der ifølge skolerens karakter gøre — en hel del lærerpersonale, der kun kan udnyttes i den halve tid, og disse lærere, som vi betegner som $\frac{2}{3}$ -lærere i modsætning til helårslærerne, som vi kalder $\frac{3}{4}$ -lærere, er ikke tilfredse med de kår, der er givet dem. Normalt regner man jo med, at en mand, der har sæsonarbejde, skal have forholdsvis højere løn end den,